

T.C

İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

(BİTİRME PROJESİ)

TÜRKİYE SAĞLIK ENSTİTÜLERİ BAŞKANLIĞININ (TÜSEB)

HUKUKİ AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Aşkın AYVAZ

SAĞLIK HUKUKU TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

DANIŞMAN

Prof. Dr. Turan YILDIRIM

İstanbul, 2016

KABUL ve ONAY SAYFASI

Aşkın A'YVAZ tarafından hazırlanan Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı'nın (TÜSEB) Hukuki Açıldan Değerlendirilmesi isimli Dönem Projesi çalışmasının savunma sınavı 24.02.2016 tarihinde İstanbul Medipol Üniversitesi, Kavacık Yerleşkesinde yapılmış olup aşağıda belirtilen jüri tarafından değerlendirilerek, üniversitemiz lisansüstü eğitim öğretim yönetmeliğinin 37. maddesi uyarınca **OYBİRLİĞİ / OYÇOKLUĞU** ile yüksek lisans dönem projesi olarak **KABUL** edilmiştir.

Prof. Dr. Turan YILDIRIM
Marmara Üniversitesi
Dönem Projesi Danışmanı

Doç. Dr. F. İlçin GÖNENÇ
İstanbul Medipol Üniversitesi
Yeterlik Sınavı Jüri Üyesi

Doç. Dr. Halit Eyüp ÖZDEMİR
İstanbul Medipol Üniversitesi
Yeterlik Sınavı Jüri Üyesi

İstanbul Medipol Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun 24.02.2016 tarih ve 2016/08-05 sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Doç. Dr. Müğannım YÜCEL
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü V.

İÇİNDEKİLER TABLOSU

Şekiller Tablosu	ii
GİRİŞ.....	iii
1.GENEL AÇIKLAMALAR	1
1.1 ENSTİTÜ KAVRAMI VE TARİHÇESİ.....	1-5
1.2 TÜSEBİN AMACI, KURULUŞU VE GÖREVLERİ	5-13
2.TÜSEBİN ORGANLARI VE ORGANLARIN GÖREVLERİ.....	13-19
3.TÜSEB’DE ÇALIŞACAK PERSONELİN İSTİHDAMI VE ÖZELLİKLERİ	19-23
4.PERSONELİN ÜCRET İLE DİĞER MALİ VE SOSYAL HAKLARI.....	23-24
5.TÜSEBİN GELİRLERİ VE MALİ HAKLARI.....	24-25
6. SONUÇ	25-26
KAYNAKÇA.....	27

Şekiller Tablosu

Şekil 1. TUSEB Organizasyon Şeması	19
--	----

GİRİŞ

Bu çalışmanın amacı; Sağlık sistemimizin en temel noktalarından biri olan eğitim ve araştırma amaçlı kurulan TÜSEB'in hukuki yönden değerlendirilmesidir.

Türkiye sağlık sisteminde henüz yeni olan Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı (TÜSEB), 26 Kasım 2014 tarihli Resmi Gazete' de yayımlanan Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun 6569 sayılı Kanun Numarası ile 19.11.2014 tarihinde kabul edilmiştir.

Sağlık alanında kurulan TÜSEB'in bu alanda eğitim, araştırma yaparak bilimsel gelişmelere ve sağlığın gelişimine katkıda bulunması beklenmektedir. Türkiye'de ilk kez uygulaması olan TÜSEB'in başta uluslararası hukuk olmak üzere kendi mevzuatımıza da uygun olması gerekmektedir. Sağlık hakkı, Anayasa'da "temel haklar" arasında yer verilen bir hak olduğu gibi, Türkiye'nin taraf olduğu ve usulüne göre iç hukukuna dâhil ettiği uluslararası hukuk kaynakları tarafından düzenlenmiş bir insan hakkıdır. *Sağlık hizmetleri ve çevrenin korunması kanunu madde 56 da şu şekildedir;*

Madde 56 – Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir.

Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir.

Devlet, herkesin hayatını, beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamak; insan ve madde gücünde tasarruf ve verimi artırarak, işbirliğini gerçekleştirmek amacıyla sağlık kuruluşlarını tek elden planlayıp hizmet vermesini düzenler.

Devlet, bu görevini kamu ve özel kesimlerdeki sağlık ve sosyal kurumlarından yararlanarak, onları denetleyerek yerine getirir.

İnsan hakkı niteliği, sağlık hakkının hem Anayasa'nın 90. maddesinde konulan "esas alın(ma)" hükmü; hem de, 2. maddesinde yer verilen "insan haklarına saygılı (...) devlet" niteliği doğrultusunda anlaşılmasını gerektirir. Bu nedenle, ulusal hukukumuzda korunan sağlık hakkının öznelere, kapsamı ve sınırları incelenirken,

doğrudan Anayasa'da düzenlenen hükümler yanında, insan hakları hukuku dolayısıyla ulusal hukuka dâhil olan hükümler de dikkate alınmalıdır¹.

2015 yılında kurulan TÜSEB'in merkezi İstanbul'da olup, üst yönetim kurulu oluşturulmuştur. Üst yönetim kurulu başkanı Sağlık Bakanı olup sekiz üyeden oluşmaktadır. Kurulması planlanan altı enstitüden üç tanesinin (Türkiye Kanseri Enstitüsü, Türkiye Biyoteknoloji Enstitüsü, Türkiye Sağlık Hizmetleri Kalite ve Akreditasyon Enstitüsü) başkanı belli olmuş ve bu enstitülerin kurulması için gerekli adımlar atılmaya başlanmıştır. Henüz yeni olan TÜSEB'in organları oluşturularak hızla faaliyete geçirildiği görülmektedir.

¹ Dr. Özgür Temiz, *Türk Hukukunda Bir Temel Hak Olarak Sağlık Hakkı*, Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, Cilt 69, No. 1, 2014, s. 172

1. GENEL AÇIKLAMALAR

1.1. ENSTİTÜ KAVRAMI VE TARİHÇESİ

İlk olarak Enstitü kavramına baktığımızda;

- *Bir üniversiteye bağlı veya bağımsız bir kuruluş olarak genellikle araştırma yapan ve bazı durumlarda öğretime de yer veren eğitim kurumu,*
- *Bir üniversiteye bağlı ya da bağımsız bir kuruluş olarak genellikle araştırma yapan ve kimi durumlarda öğretime de yer veren eğitim kurumu², olarak tanımlanmaktadır.*
- Belirli bir amaç için oluşturulmuş organize bir yapıdır. Sıklıkla özel konularda araştırma yapmak için oluştururlar. Ayrıca bir enstitü mesleki kuruluş da olabilir.³

Tüm bu tanımlara baktığımızda, enstitünün belirli bir amaç için araştırma yapmak üzere kurulan bir kuruluş olduğunu görmekteyiz.

Sağlık Bakanlığı'na bağlı olarak Enstitü ilk kez, 1267 sayılı yasa ile 1928 yılında "Türkiye Cumhuriyeti Merkez Hıfzıssıhha Müessesesi" adı ile Ankara'da kurulmuştur. Kurumun görevleri; halka koruyucu sağlık hizmetleri sunumu, düzenlenmesi ve Bakanlığa danışmanlık, aşı ve serum hazırlanması ile hekimlerin genel ve sosyal hijyene ait geliştirme eğitimlerinin yapılması olarak tanımlanmıştır. İlgili Yasa'da Enstitü'nün finansmanının Sağlık Bakanlığı'nın bağlı kuruluşlarından Hudut ve Sahiller Genel Müdürlüğü bütçesinden karşılanması ile Enstitü'nün resmi kurumlar ve belediyelerden ücret almaması hükme bağlanmıştır.⁴

Bu müessese ile ilgili 30.12.1940 tarihli 3959 sayılı ve 10.08.1942 tarihli 4288 sayılı kanunlar ile görev ve sorumlulukları güncellenmiş ve Türkiye Cumhuriyeti Refik Saydam Merkez Hıfzıssıhha Müessesesi adını almıştır.

² <http://www.nedirnedemek.com/enstit%C3%BC-nedir-enstit%C3%BC-ne-demek>

³ <https://tr.wikipedia.org/wiki/Enstit%C3%BC>

⁴ http://www.ttb.org.tr/kutuphane/tuseb_rpr.pdf

Halk sağlığının korunması amaçlı uygulamaya dönük kapsamlı ilk kanun ise 24.04.1930 yılında kabul edilen ve halen yürürlükte bulunan 1593 sayılı Umumi Hıfzı Sıhha Kanunu'dur.

Kuruluş yıllarında; Bakteriyoloji, Kimyevi Tahlilat, Farmakodinami, İmmünbiyoloji olmak üzere 4 şubeden oluşmuştur. Ayrıca bünyesinde meteoroloji istasyonu, özel konferans salonu ve bir de kütüphane bulunmaktaydı.

Hıfzıssıhha müessesesinin ortaya çıkan yeni sağlık sorunlarına cevap verebilmesi amacıyla aşağıda belirtilen sıra çerçevesinde görev alanı da genişletilmiştir.

-1931 yılında, ağız yoluyla uygulanan BCG Aşısı üretimine başlanmıştır.

-1932 yılında, serum üretiminin ülke ihtiyacını karşılayacak düzeye gelmesi sonucu, dışarıdan serum ithali durdurulmuştur.

-1933 yılında, Simple Metodu ile kuduz aşısı üretimi ele alınmıştır.

-1934 yılında, İstanbul Aşıhanesi, Enstitü bünyesine nakledilerek çiçek aşısı üretimi ülke ihtiyacını karşılayacak düzeye getirilmiştir.

-1935 yılında, Farmakoloji şubesi kurularak yerli ve yabancı ilaçlar ve diğer hayati maddelerin kontrolüne geçilmiştir.

-1936 yılında, hıfzıssıhha okulu açılmıştır.

-1937 yılında, kuduz serumu üretilmeye başlanılmıştır.

-1942 yılında tifüs aşısı ve akrep serumu üretimine başlanılmıştır.

-1948 yılında, ülkemizde ilk olarak boğmaca aşısı üretimine başlamıştır. Aynı yıl içinde, Viroloji ve Virüs Aşıları Şubesi kurularak ilk defa İnfluenza virüsü, New-Castle virüsü ve tavuk vebası üzerine araştırmalar ele alınmıştır.

-1950 yılında, İnfluenza Laboratuvarı, Dünya Sağlık Örgütü tarafından Uluslararası Bölgesel İnfluenza Merkezi olarak tanınmış ve İnfluenza aşısı üretimine başlanılmıştır.

-1951 yılında, ilk kez antibiyotiklerin ve bazı vitaminlerin kalite kontrolüne başlanılmıştır.

-1951- Refik Saydam Hıfzıssıhha Enstitüsünde, Tüberküloz Laboratuvarı kurulmuş ve izleyen yıllarda yurdun çeşitli bölgelerinde 21 adet Bölge Tüberküloz Laboratuvarı hizmete alınmıştır.⁵

-Üniversitelerdeki Enstitü modeli ise ilk kez 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 19. maddesi hükmü uyarınca lisansüstü eğitim vermek üzere kurulmuştur.⁶

2 Kasım 2011 tarihli 663 sayılı Sağlık Bakanlığı ve Bağlı Kuruluşlarının Teşkilatı ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Refik Saydam Hıfzıssıhha Merkezi Başkanlığı kaldırılmıştır. Yerine Türkiye Halk Sağlık Kurumu kurulmuştur.

Yeni sağlık teknolojilerinin geliştirilmesi, kullanıma alınması ve kullanımdan kaldırılmasının önceden belirlenmiş, düzenli bir politikaya bağlanmasında büyük yarar ve gerek vardır. Donatım ve ilaçlar için bir politika geliştirilmesi ve uygulanması söz konusu olacaksa, bu politikaların, hayat çemberinin bütün safhalarını içine alacak şekilde belirlenmesi ve genel bilim ve teknoloji politikalarıyla irtibat kurulması, mantıklı bir bütünlük ve işlerliğin sağlanması bakımından zorunlu görünmektedir. Sağlık teknolojilerine düzenli ve kontrollü bir gelişme sürecinin uygulanması, amaçlara yönelme, planlama yapma, kaynakları boşa sarf etmeme imkanı sağlar; bir organizasyon, eşgüdüm, karşılıklı alışverişi içerir.⁷

Türkiye’de sağlık alanında kurulan ‘Türkiye Sağlık Enstitüsü’nün sağlık alanında araştırma yaparak bu alanda katkı sağlaması beklenmektedir. Sağlık Aktüel’in 11.03.2015 tarihli haberinde Sağlık Bakanlığı Müsteşarı ve aynı zamanda TÜSEB Yönetim Kurulu üyesi Prof. Dr. Eyüp Gümüş ile yaptığı röportajda; “*TÜSEB’in*

⁵ <http://ahsl.gov.tr/index.php/hakkimizda.html>

⁶ <http://www.yok.gov.tr/web/denklikbirimi/2547-sayili-kanun>

⁷ <http://www.saglikaktuel.com/haber/bu-merkez-turkiyenin-nihi-olacak-44784.htm>

ABD’de Başkan Obama ’ya bağı Ulusal Sağık Enstitüsü’ne (NIH) benzer olacağını açıklayan Prof. Dr. Gümüş, ‘NIH kanser dâhil tüm enstitüleri tek merkezde topluyor, hatta FDA yani ulusal gıda ve ilaç denetim kurulu da bu enstitüye bağı. Yeni kurulan enstitü ile Türkiye’yi ilgilendiren sağık çalışmaları tek merkezde toplanacak’ dedi’’⁷ şeklinde belirtilmiőtir.

TÜSEB’in örnek aldığı ve 1887 yılından ilk adımları atılarak⁸ faaliyet gösteren ABD’nin Ulusal Sağık Enstitüsü (NIH)’ne baktığımızda; “NIH, 27 farklı Enstitü ve Merkez’den oluşur. Her birinin kendi araştırma gündemi vardır. NIH her biri kendi geniş kapsamlı misyonu doğrultusunda hareket eden bu Enstitü ve Merkezler yoluyla ABD’nin tüm eyaletlerinde ve dünya genelinde araőtirmacılara liderlik ve mali destek sağılar. Enstitüler, kaynakların eőtli bilim dalları arasında nasıl paylaőtırılacađına kendileri karar verir. NIH’nin uluslararası unsuru olan Fogarty International Center (FIC), dünyanın sağık sorunlarına yenilikçi ve iőtbirliđine dayalı araőtirmalarla çözüm ararken uluslararası ortaklıklar yoluyla NIH’nin görevini gerçekleőtirmesine destek verir’’⁹ olarak tanımlamaktadır.

Türk Tabipleri Birliği, Türkiye Sağık Enstitüleri Başkanlığı ve Sağık Bilimleri Üniversitesi Yasa Tasarısı Değerlendirme Raporu’nda; “TÜSEB’in ABD Ulusal Sağık Enstitüsünün üslendiği bilimsel liderlik rolünü üslenemeyeceği açık olarak görölmektedir. Bunun en önemli üç nedeni şöyle sıralanabilir:

1. Enstitüde özerk bir karar verme mekanizması kurulmamaktadır. Üyelerinin tamamı Sağık Bakanı tarafından belirlenen bir Yönetim Kurulunun bilimsel liderlik yapabilmesi olanaklı değildir. Bu yapıdan TÜSEB’in amaçları içerisinde yer alan konulardan yalnızca mevcut Hükümetlerin politikalarına uygun olan rekabet ve akreditasyon gibi ticari girişimler beklenebilir.

2. Yetkinlik aranmaksızın 400 kiőtise kadro verilmesi söz konusudur. Bilimsel bir enstitüde çalıőabilecek yeterliğe sahip olmaksızın Hükümet tarafından yapılacak görevlendirmeler yalnızca yandaőt kiőtilerin istihdam edilmesine yönelik yeni bir

⁷ <http://www.saglikaktuel.com/haber/bu-merkez-turkiyenin-nihi-olacak-44784.htm>

⁸ <https://history.nih.gov/exhibits/history/index.html>

⁹ <http://rgp.sabanciuniv.edu/tr/ulusal-saglik-enstitusu-nih>

kurum oluşturulması anlamına gelecektir. Böylesi kadrolardan bilimsel liderlik beklemek hayaldir.

3. Özel sektör ile –özellikle teknoloji transferi yoluyla- işbirliği esastır. Bu işbirliği bilimsel liderlik rolünü güçlendirmek amacıyla değil, ilaç endüstrisi başta olmak üzere tıbbi endüstrinin kar maksimizasyonunu artırmak amacıyla gerçekleştirilecektir. Tasarı ile Türkiye’de sağlık alanında AR-GE için ayrılan kamu kaynaklarının büyük ölçüde TÜSEB tarafından kullanılacağını öngörmek olanaklıdır. Bu durum bir yandan AR-GE için kaynak ayırmalarına gerek kalmaksızın özel şirketlerin daha fazla kar elde etmesine yol açacak; diğer yandan da mevcut tıp fakültelerindeki araştırmacıların zaten kıt olan kaynaklardan yararlanmalarını daha da sınırlayacaktır¹⁰ denilerek TÜSEB’in bilimsel ve özerk olamayacağı vurgulanmıştır.

1.2. TÜSEB’İN AMACI, KURULUŞU VE GÖREVLERİ

Sağlık Bakanlığı’na bağlı TÜSEB’in temel dayanağı olan, 19.11.2014 tarihinde kabul edilen Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un amaç ve kapsamına baktığınızda, *‘Sağlık bilim ve teknolojileri alanında ülkeye ve insanlığa hizmet etmek amacıyla; Türkiye’nin rekabet gücünü artırmak ve sürekli kılmak, kalkınma planı hedefleri ile Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulunun belirlediği öncelikleri de dikkate alarak ülkemizin ileri teknoloji ve inovasyon ihtiyacını karşılamak, yeni ürünlerin üretimini ve var olanların geliştirilmesini sağlamak, araştırmacılara bilimsel ortam temin etmek, kamu hukuku ve özel hukuk tüzel kişileri ile iş birliği yaparak bilimsel araştırmalar yapmak, yaptırmak, bu araştırmaları koordine etmek, teşvik etmek, Ar-Ge’lere katkı sağlamak, sağlık bilim ve teknoloji kültürü ile ekosistemlerin geliştirilmesinde öncülük yapmak, sağlık hizmetlerinde akreditasyon faaliyetlerini yürütmek üzere Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığının kurulması ile teşkilat ve görevleriyle ilgili usul ve esasları düzenler’* denmiştir.

Serbest ekonomiyi tercih eden Türkiye, sağlık sisteminde de rekabeti önemsemektedir. Bu nedenle TÜSEB’in kuruluş amaçlarının arasında ilk sıralarda

¹⁰ http://www.ttb.org.tr/kutuphane/tuseb_rpr.pdf

Türkiye'nin rekabet gücünü arttırmak yer almaktadır. Zira sağlık alanında Türkiye'de Ar-Ge çalışmaları zaten yapılmakta idi. Ancak TÜSEB ile araştırma geliştirme çalışmalarının daha sistemli olması hedeflenerek sağlık alanında yeni buluşlar yapılarak Türkiye'nin uluslararası alanda rekabet gücünün büyütülmesi hedeflenmektedir.

Yine, TÜSEB'in kuruluş amaçları arasında bilimsel araştırmalar yapmak, yaptırmak, bu araştırmaları koordine etmek, teşvik etmek, Ar-Ge'lere katkı sağlamak amaçlanmıştır. TÜSEB bilimsel araştırmaları kendisi yapabileceği gibi başka kurum ve kuruluşlara da yaptırabilir. Ayrıca, bilimsel araştırmanın yapılmasını sadece koordine veya teşvik de edebilir. Hem TÜSEB'in yaptığı hem de diğer kurum veya kişilerin yaptığı Ar-Ge çalışmalarına katkı sağlamak TÜSEB'in kuruluş amaçları arasındadır.

TÜSEB'in merkezi İstanbul'da olup, özel bütçeye sahiptir. Ayrıca, kamu tüzel kişiliğine sahip TÜSEB bilimsel ve idari özerkliğe sahiptir.¹¹ TÜSEB'in kamu tüzel kişiliğine sahip olması kamu adına yetkilerle donatılmış, malları, gelirleri ve personeli ayrı bir statüye tabi tutulmuş kuruluşlardandır. Yani, TÜSEB kamu adına yetkili olup kamunun kaynaklarını kullanabilir. Türk Dil Kurumu'na göre özerkliğin kelime anlamına baktığımızda: “ Bir topluluğun, bir kuruluşun ayrı bir yasaya bağlı olarak kendi kendini yönetme hakkı, muhtariyet, otonomi, otonomluk”¹²tur. Mevzuatta sadece bilimsel ve idari açıdan özerklikten söz edilmekte olduğu gözden kaçmaması gereken önemli bir noktadır. TÜSEB'in, sağlık bilim ve teknolojileri alanında ülkeye ve insanlığa hizmet etmek amacıyla bilgi üretmek üzere araştırma faaliyetleri yürütme hedefi olması nedeniyle akademik özerkliğinin olması oldukça önemlidir.

Yıldırım'a göre; özellikle ekonomi alanında faaliyet gösteren kamu tüzel kişileri Özel Hukuk hükümlerine bağlı kılınmaktadır. Kamu hizmetinin Özel Hukuk kurum ve kurallarıyla görülmesinin temel gerekçesi, personel rejiminin daha esnek olması,

¹¹ MADDE 3 – (1) Bu Kanunla verilen görevleri yerine getirmek amacıyla, kamu tüzel kişiliğine, bilimsel ve idari özerkliğe sahip, özel bütçeli Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı kurulmuştur. TÜSEB'in merkezi İstanbul'dadır.

¹²http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5620e160b0eb15.47841673.

bir başka söyleyişle istenilen kişilerin işe alınıp işten çıkarılabilmemesinin kolaylığı; gelir ve giderlerin kamu denetiminden uzak rahatça belirlenebilmesidir. Bu iki temel gerekçeden personel rejimine ilişkin olanı: Kamu görevlilerinin yasal güvenceleri uygulandığında daha verimli çalışıldığı şeklinde açıklanmaktadır. Gelir ve giderlere ilişkin yararı şöyledir: Kamu gelirleri yasalarla ve yasaların verdiği yetkiyle belirlenebilir. Oysa özel hukuk ilişkisi daha çeşitli gelir olanakları sunmaktadır. Bağışlar, ticari kazançlar gibi.¹³ Bu bağlamda TÜSEB, bu Kanunda düzenlenmeyen konularda özel hukuk hükümlerine tabidir. Yani Kanun'da yer almayan hallerde sanki özel hukuk tüzel kişisi gibi kuruluş metninde yer alan her alanda serbestçe faaliyette bulunabileceği ifade edilmektedir.

Bu hususta, Türk Tabipleri Birliği TÜSEB ile ilgili raporda, *“Anayasa uyarınca millet adına devlet yetkisi kullanacak üç temel organ yasama, yürütme ve yargı organlarıdır. TÜSEB bir kamu kuruluşu olarak yürütme(idare) organı statüsünde bir kuruluş olacaktır. Anayasa'nın 8 inci maddesinde yürütme yetkisi ve görevinin Anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılıp yerine getirileceği düzenlenmiştir. Yürütme organı, kanunda kendisine hangi yetkiler verilmiş ve bu yetkileri nasıl kullanacağı düzenlenmiş ise o sınırlar içinde yetki kullanmakla yükümlüdür. Kendisine Kanun ile verilmeyen bir yetkiyi kullanarak faaliyet yürütmesi hukuken olanaklı değildir. Bu nedenle yürütme açısından yetki genişliği değil yetki darlığı esastır. Bu kural, ülkede demokrasinin işleyebilmesi, hukuk devletinin egemen olabilmesi için varlığı zorunlu bir kuraldır. TÜSEB tasarısında kanunda hüküm bulunmayan hallerde özel hukuk hükümlerine tabi olacağı belirtilirken aslında Anayasa normlarına rağmen bir tür yetki genişliği esasına göre çalışacağı düzenlenmiş olmaktadır¹⁴”* şeklinde değerlendirme yapılmıştır.

Anayasa Mahkemesine göre:”...Anayasada ve yasalarda kamu tüzel kişiliğine birçok alanda sıfatına özgü hukuksal durumlar verilmekte; üstün, sınırlı ve kısıtlı yetkiler, haklar, olanaklar sağlanmakta; bağımsızlık ve ayrıklık tanınmakta, görevler yüklenmektedir. Ayrıca, kamu tüzel kişileri, nitelikleri ve özellikleriyle bağdaştığı

¹³ Turan YILDIRIM, Melikşah YASİN, Nur KAMAN. İdare Hukuku, 6. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2015.

¹⁴ http://www.ttb.org.tr/kutuphane/tuseb_rpr.pdf

ölçüde, özel hukuk tüzel kişilerinin özel hukuk hükümlerine göre sahip olduğu hakları kullanabilecekleri gibi borçları da yüklenebilirler...” denmiştir.¹⁵

Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un 4. Maddesi’nde TÜSEB’in görevleri aşağıda belirtildiği şekilde düzenlenmiştir;

- *“Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulunun sağlık bilimi ve teknolojileri konusunda aldığı kararları uygulamak veya bu kararların uygulanmasında eşgüdüm sağlamak.*
- *Ar-Ge yapmak, Ar-Ge’lere mali ya da bilimsel destek sağlamak, bunları koordine etmek, teşvik etmek, izlemek, bu amaçla program ve projeler geliştirmek.*
- *Kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri tarafından Ar-Ge’lerin yapılmasını veya yaptırılmasını sağlamak, bunları desteklemek, teşvik etmek, iş birliği yaparak ortak projeler yürütmek.*
- *Sağlık bilimi ve teknolojilerindeki gelişme, buluş ve yeniliklerin sağlık hizmetlerinde kullanımına ve yaygınlaştırılmasına, toplum ve bireyin sağlık düzeyinin yükseltilmesine dönük Ar-Ge yapmak ve/veya yaptırmak, bu maksatla Ar-Ge merkezleri ve ihtiyaç duyulan diğer birimleri kurmak veya kurdurma.*
- *Ar-Ge sonucu üretilen veya geliştirilen aşı, ilaç, tıbbi cihaz ve ürün ile teşhis ve tedaviye yönelik teknik ve yöntemlerin üretimini, tanıtımını, kullanılmasını ve bunlardan yararlanılmasını sağlamak, bu maksatla ilgili sektörlerle iş birliği ve ortaklıklar yapmak; elde edilen çıktılarının ticari değere dönüştürülmesini ve bu alanlardaki girişimciliği desteklemek; Yönetim Kurulu tarafından belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde hibe niteliğinde ve/veya geri ödemeli destekler vermek ve ön ödemede bulunmak; Bakanın onayı üzerine bu amaçlarla yurt içinde*

¹⁵ Turan YILDIRIM, Melikşah YASİN, Nur KAMAN. İdare Hukuku, 6. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2015

ve/veya yurt dışında şirket kurmak ve/veya kurulmuş şirketlere ortak olmak, kurulmuş şirketlerde imtiyazlı pay sahibi olma.

- *Öncelikle 11/10/2011 tarihli ve 663 sayılı Sağlık Bakanlığı ve Bağlı Kuruluşlarının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 50 inci madde hükümleri olmak üzere, görev alanına giren hususlarda Bakanlık ve bağlı kuruluşları tarafından talep edilen işleri Yönetim Kurulu kararı ile yapmak veya yaptırmak.*
- *Bakanlık bağlı kuruluşları, yükseköğretim kurumları ve özel kesim ile iş birliği içerisinde sağlık hizmetlerinde kalite ve akreditasyon kurallarının belirlenmesinde Bakanlığa bilimsel katkı sağlamak, sağlık hizmetlerinin akreditasyonu hariç olmak üzere 27/10/1999 tarihli ve 4457 sayılı Türk Akreditasyon Kurumu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla ulusal ve uluslararası düzeyde sağlık kuruluşlarını akredite etmek, uluslararası ve bölgesel akreditasyon birlikleri ve örgütleri ile diğer ülkelerin akreditasyon kuruluşlarıyla karşılıklı tanıma anlaşmaları yapmak.*
- *Teşhis ve tedavi standartlarının oluşturulmasına ve yeni tedavi yöntemlerinin geliştirilmesine katkıda bulunacak Ar-Ge yapmak veya yaptırmak.*
- *Sağlık bilimi ve teknolojilerindeki gelişmelerin uygulamaya aktarılması, Ar-Ge'nin özendirilmesi maksadıyla seminer, sempozyum, kurs, konferans ve benzeri etkinlikler ve sertifika ile değerlendirilecek eğitim ve öğretim programlarını düzenlemek ve uygulama.*
- *Görev alanına giren faaliyetlerle ilgili danışmanlık hizmeti vermek ve görüş bildirmek.*
- *Fikri mülkiyet haklarını koruyacak ve geliştirecek şekilde ulusal ve uluslararası literatür ve patentleri takip etmek, yeni patent başvuru alanlarını keşfetmek ve gerçekleştirmek, araştırmacılar adına bu süreçleri gerektiğinde karşılıksız olarak yürütmek, fikri haklar, lisans ve bilgi aktarımı amacıyla girişimlerde bulunmak, satın almak, satmak ve ortaklık yapmak.*

- *Uluslararası kurum ve kuruluşların sağlık bilim ve teknolojisi alanındaki gelişmelerle ilgili yayınlarını takip etmek, gerekli görülenleri tercüme ettirerek yayımlamak, görev ve faaliyet alanı ile ilgili yayınlar yapmak.*
- *Bilim insanlarının ve araştırmacıların yetiştirilmeleri ve geliştirilmeleri için imkânlar sağlamak; bu amaçla ödüller vermek, öğrenim sırasında ve sonrasında üstün başarısıyla kendini gösteren gençleri izleyerek onların yetişme ve gelişmelerine yardım etmek.*
- *Bu Kanun ve diğer kanunlarla verilen görevleri yerine getirmek amacıyla; teknopark, kuluçka merkezi, teknoloji merkezi, teknoloji transfer ofisleri, proje geliştirme ve bilgi aktarım merkezleri, bilim merkezi, bilim parkı ve benzerlerini kurmak ve bu amaçla faaliyet gösteren üniversiteleri desteklemek, destek programları oluşturmak, iş birliği ağları ve kümelenme faaliyetlerini desteklemek, proje pazarı, bilim fuarı, yarışma ve benzeri etkinlikleri düzenlemek ve desteklemek, ödül ve teşvik ikramiyesi vermek, Yönetim Kurulu tarafından belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde teminatlı veya teminat alınmaksızın hibe ve/veya kredi olarak sermaye desteği vermek ve ön ödemedede bulunmak.*
- *TÜSEB, görevleri kapsamında yurt içinde veya yurt dışında, kamu hukuku ve özel hukuk tüzel kişilerine ait sağlık kurumları, enstitüler, Ar-Ge merkezleri ve laboratuvarları, insan kaynağı, fiziki mekân ve altyapı, donanım, finansman dâhil her türlü kaynağı iş birliği ve/veya birlikte kullanım protokolü çerçevesinde kullanabilir veya kendisine ait kaynakları kullandırabilir.*
- *Bakanlık ve bağlı kuruluşlarınca talep edilecek saha araştırmaları, Ar-Ge, yayın ve danışmanlık hizmetleri TÜSEB tarafından yerine getirilebilir.*
- *TÜSEB'in enstitüleri, kamu kaynağı kullanılan projeler ile kamu kurum ve kuruluşlarının finanse ettiği projelere de başvurabilir."*

Sağlık biliminin geliştirilmesi konusunda oldukça öneme sahip olan TÜSEB'in bu alanda araştırma ve geliştirme (Ar-Ge) çalışmalarını yapması belki de en önemli

görevleri arasındadır. TÜSEB Ar-Ge yapabileceği gibi bu çalışmalarını koordine etmek, teşvik etmek, izlemek ve bu amaçla program ve projeler geliştirmek de önemli görevleri arasındadır. Ayrıca belirtmek gerekir ki, TÜSEB Ar-Ge çalışmalarına mali destek veya bilimsel destek verebilir ve Ar-Ge merkezleri kurabilir.

TÜSEB Ar-Ge sonucu çıkan ürünün satışı ve pazarlanması için her türlü ticari faaliyeti yürütme yetkisine sahiptir. Buna ek olarak, bu tür çalışma yapan veya yapabilecek diğer kurum veya kuruluşlara da her türlü maddi desteği verebilecektir. TÜSEB kamu bütçesinden kendisine verilen parayı, özel kişi ve kuruluşların çalışmalarına aktarabilecek, teşvik, avans verebilecek, özel kişi ve kuruluşlara ekonomik yararlar sağlayabilecektir.

Bir diğer önemli husus ise, TÜSEB bilgiler üzerinde fikri mülkiyet hakları tesis edebilecek, lisans alıp satabilecek, patent üretebilecek veya patent üretilmesine katkı sağlayabilecektir. Tüm bunları yaparken özel kişi ve kuruluşlarla ortaklıklar kurabilecektir.

Bilimin ticarileşmesi ve bilim insanlarının birer girişimciye dönüşmesinde ABD'de 1980'de çıkarılan Bayh-Dole Patent Yasası bir dönüm noktası oldu. Bu yasadaki sonrasını üniversitelerde kamu bütçesi ile yapılan araştırma sonuçlarından çıkan buluşlara patent alma yolu açıldı. Bu yasa, üniversite- sanayi/özel sektör işbirliğinde nitelik ve niceliksel olarak büyük bir değişime yol açtı. Bayh-Dole yasası sayesinde üniversitelerin federal araştırma fonlarını yitirmeden ürün ve buluşları ticarileştirmesine (teknoloji transferi) izin verildi. Üniversitelerin ve araştırma hastanelerinin kendi patent portfolyolarını ve ticari çıkarlarını yönetecek birimler kurması (office of technology licensing) sağlandı. Kamu üniversitelerinde çalışan bilim insanlarının kendi şirketlerini (start-up companies) kurmaları özendirildi. Bilim insanları, kamu kaynak ve imkanlarını kullanarak geliştirdikleri yeni ürün ve aletleri kendi özel şirketleri için test etme ve sonradan bunları ticari ürüne dönüştürecek özel şirketlere satma olanağına kavuştu. Artık bilim insanları tam anlamıyla birer girişimci oldular.

Aynı yıl çıkarılan ‘‘Trademark Act’’ yasası ile sanayi, hükümet ve üniversiteler arasında teknolojik buluşlara yönelik işbirliği için bir büyük adım daha atıldı. Şirketlere üniversitelere yapacakları araştırma ekipmanı karşılığında vergi indirimini sağlandı. Bu daha sonra üniversite-sanayi işbirliği çerçevesinde çalışan şirketlere geniş vergi indirimine dönüştürüldü. ‘‘Bayh Dole Patent’’ ve ‘‘Trademark Act’’ yasaları üniversite-sanayi işbirliğinin temel dayanaklarıdır ve kısa bir süre sonra pek çok ülkede benzer yasaların çıkarılmasına yol açmıştır.¹⁶

Türk Tabipleri Birliği, Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı ve Sağlık Bilimleri Üniversitesi Yasa Tasarısı Değerlendirme Raporu’nda verilen örneğe göre; Utah Üniversitesi’nde Prof. Mark Skolnick bir kamu (NIH) projesinde, 1994 yılında meme kanserinin tanı ve tedavisinde kullanılan BRCA1 ve BRCA2 genlerini keşfetti. Hangi kadınların meme kanserine yatkınlığı olduğunu belirleyecek olan bu testler Utah Üniversitesi tarafından patentlendi. Üç yıl sonra patent Myriad Genetics şirketine satıldı. BRCA1 ve BRCA2 gen mutasyonu saptanan kadınların meme kanseri olma riski %86’dır. Bu testin maliyeti yaklaşık 3000 dolardır. Bu maliyet ile tüm kadınlara test yapılması imkânsızdır. Üstelik başka şirketlerin daha ucuz ya da çok daha iyi testler üretmesi de patent yasaları ile engellenmiştir.

Benzer durum TÜSEB için düşünülebilir mi? Ancak buradaki önemli sorunlardan biri özel kuruluş veya kişi patent üretirken TÜSEB’e katkı sağlar ise mülkiyeti kime ait olacak? Şayet özel kişi veya kuruluşa ait olursa TÜSEB bu gelirden yararlanabilecek mi veya toplum için bu bilginin kullanılmasını nasıl sağlayacak? Kanımızca kamu tüzel kişiliğine sahip olan TÜSEB’in yapmış olduğu araştırmalar ve desteklemiş olduğu çalışmalar tekrar toplum için kullanılabilir olabilmelidir.¹⁷

Ayrıca, Kanunun 19. Maddesi gereği, *‘‘TÜSEB, görevleri kapsamında Ar-Ge konuları için gerekli gördüğü her türlü bilgiyi, kamu kurum ve kuruluşları ile vakıflara ait olanlar dâhil tüm yükseköğretim kurumlarından talep edebilir. Kendilerinden bilgi talep edilenler, fikrî hakları saklı kalmak kaydıyla, bu bilgileri vermek ve gereken kolaylığı göstermekle yükümlüdürler. Bu şekilde elde edilen*

¹⁶ http://www.ttb.org.tr/kutuphane/tuseb_rpr.pdf

¹⁷ http://www.ttb.org.tr/kutuphane/tuseb_rpr.pdf

bilgilerden gizli mahiyetinde olanların gizliliğine riayet edilir” denmiş olup TÜSEB’e bilgi, belge toplamada adeta sınırsız yetki verilmiştir.

2. TÜSEB’İN ORGANLARI VE ORGANLARIN GÖREVLERİ

TÜSEB’in organlarına baktığımızda; Yönetim Kurulu, Yüksek Danışma Kurulu ve Başkanlık’tan oluşmaktadır.

Kanunun 6. Maddesinde “Yönetim Kurulu, Bakanın başkanlığında; Bakanlık Müsteşarı, Başkan, Bakan tarafından seçilecek iki üye, Yükseköğretim Kurulundan iki üye ile iki enstitü başkanı olmak üzere toplam dokuz üyeden oluşur” denmiştir. Tanımlar kısmında Bakan’dan kasıt Sağlık Bakanı ve Başkan’dan kasıt Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanı¹⁸’dir.

Seçilen üyelerin görev süresi iki yıl olup, enstitü başkanlarının süresi enstitülerin kuruluş tarihi esas alınarak belirlenir. Yönetim Kurulu, ayda bir defadan az olmamak üzere, en az yedi üye ile toplanır ve en az beş üyenin aynı yöndeki oyu ile karar alır. Böylelikle alınacak kararlarda nitelikli çoğunluk aranmış olmaktadır. Yönetim Kurulu’nun görevlerine baktığımızda;

- “Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu kararları ile Yüksek Danışma Kurulunun tavsiyelerini de dikkate alarak TÜSEB’in politika, strateji ve hedeflerini belirlemek, faaliyet sonuçlarını izlemek, değerlendirmek ve beklenen performansın sağlanmadığı alanlar için gerekli önlemleri almak.
- TÜSEB’in yıllık faaliyet programı ile bütçe teklifini ve personel kadro normlarını karara bağlamak.
- Başkanın teklifi üzerine enstitülerin kurulmasına ilişkin karar almak.

¹⁸ Tanımlar

MADDE 2 – (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Ar-Ge: Sağlık bilimi ve teknolojileri alanındaki araştırma ve geliştirme faaliyetlerini,

b) Bakan: Sağlık Bakanını,

c) Bakanlık: Sağlık Bakanlığını,

ç) Başkan: Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanını,

d) Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu: 16/8/1983 tarihli ve 77 sayılı Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu Kurulmasına İlişkin Kanun Hükmünde Kararname ile teşkil edilen Kurulu,

e) TÜSEB: Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığını,

f) Yönetim Kurulu: Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı Yönetim Kurulunu, ifade eder.

- *Başkanlık projeleri dâhil, kamu kaynağı kullanılacak ve tutarı bir milyon Türk lirasının üzerindeki TÜSEB'in faaliyet alanı kapsamındaki Ar-Ge projelerine, bilim kurullarının görüşlerini de alarak izin vermek.*
- *Başkanlık tarafından yurt içinde ve/veya yurt dışında şirket kurulmasına ve kurulmuş şirketlere ortak olunmasına ilişkin yapılan teklifleri karara bağlamak.”*

TÜSEB'in organlarından bir diğeri ise Yüksek Danışma Kurulu'dur. Yüksek Danışma Kurulu TÜSEB'in politika, strateji ve hedeflerinin belirlenmesinde ve çalışma programının oluşturulmasında görüş ve önerilerde bulunur.

Bakanın başkanlığında, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı müsteşarları, Savunma Sanayii Müsteşarı, Başkan, Türkiye Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu, Türkiye Bilimler Akademisi, Sosyal Güvenlik Kurumu, Türkiye İlaç ve Tıbbî Cihaz Kurumu, Türkiye Halk Sağlığı Kurumu, Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Türk Tabipleri Birliği, Türk Diş Hekimleri Birliği, Türk Eczacıları Birliği ve Türkiye İhracatçılar Meclisi başkanları, Bakanlık Sağlık Hizmetleri Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu tarafından seçilecek altı üye ile Yükseköğretim Kurulu Başkanlığının bildireceği üç üye olmak üzere, toplam otuz iki üyeden oluşur. Seçilen üyelerinin görev süresi üç yıl olup, en çok iki dönem için bu göreve seçilebilirler.

On bir üyeden oluşan¹⁹ Sağlık Bakanlığı Sağlık Politikaları Kurulu üyeleri Kurul'a doğal üye olarak katılırlar, ancak oy kullanamazlar.

Yönetim Kurulu tarafından belirlenecek altı üyenin sağlık bilim ve/veya teknolojileri alanlarında en az doktora derecesine sahip, eser, araştırma, buluş veya çalışmalarıyla temayüz etmiş veya bilimsel ve teknolojik sistem, kurum ve birimleri başarı ile

¹⁹ 663 sayılı KHK

Sağlık Politikaları Kurulu

MADDE 6- (1) Sağlık Politikaları Kurulu, Bakanlığın sağlık sistemi yönetimi ve politika belirleme ile ilgili temel görevlerini yerine getirmek üzere görevlendirilen on bir üye ile Müsteşar ve müsteşar yardımcılardan meydana gelir.

kurmuş ve/veya yönetmiş olan yerli ya da yabancı kişiler arasından seçilmiş olması gerekir.

Yüksek Danışma Kurulu Başkanı tarafından görüşlerine başvurulmak üzere alanında uzman, yerli ve yabancı kişiler davet edilebilir. Ancak, bu kişiler oy kullanamaz.

Kararları tavsiye niteliğinde olan Yüksek Danışma Kurulu, yılda en az bir defa üye tam sayısının üçte iki çoğunluğu ile toplanır, toplantıda hazır bulunan üyelerin salt çoğunluğu ile karar alır.

TÜSEB'in organlarından sonuncusu ise Başkanlık teşkilatıdır. Kanununun 8. Maddesi 1. Fıkrasında, *“Başkanlık; Başkan, Genel Sekreterlik ve Başkana bağlı olarak faaliyet gösteren enstitülerden oluşur”* denmiştir.

Başkan, üç yıl süreyle görev yapmak üzere Bakanın teklifi üzerine Başbakan tarafından atanır. Görev süresi biten Başkan iki dönem daha Sağlık Bakanı'nın teklifi üzerine Başbakan tarafından Başkan olarak atanabilir. Yani, toplamda Başkan dokuz yıl görev yapabilir. 15 Haziran tarihinde TÜSEB Başkanlığına Prof. Dr. Fahrettin Keleştimur atandı.²⁰ Başkanın teklifi üzerine Bakan tarafından Başkanın görev süresi ile sınırlı olarak görev yapmak üzere iki başkan yardımcısı görevlendirilebilir. Kanununun 9. Maddesinde düzenlenen Başkanın görevlerine baktığımızda;

- *“Yönetim Kurulu kararlarını uygulamak.*
- *Başkanlığı yönetmek ve temsil etmek.*
- *Başkanlık personelini atamak.*
- *Enstitü başkanlarının, enstitü bilim kurulunca kabul edilmiş bir milyon Türk lirasının altındaki Ar-Ge proje teklifleri hakkında karar vermek.*
- *TÜSEB'in yıllık faaliyet programını, bütçe teklifini, istihdam edilecek personelin kadro normlarını hazırlayarak Yönetim Kurulunun onayına sunmak, bunların uygulanmasını sağlamak, yılsonu faaliyet raporunu hazırlamak.*

²⁰ <http://www.tuba.gov.tr/news/tuba-konsey-uyesi-prof-dr-fahrettin-kelestimur-tuseb-baskanligina-atandi/id/1301>

- TÜSEB'in faaliyet alanıyla ilgili taşınmazların satın alınması, kiralanması, satılması, diğer ayni ve şahsi hakların tesis edilmesi ve bağış alınmasına karar vermek.
- TÜSEB bünyesinde elde edilen tüm fikrî ve sınai hakların bedelli veya bedelsiz olarak devredilmesini, lisans izninin verilmesini veya bu hakların konusu ürünlerin üretim ve satışının yapılmasını ve bu amaçla şirket kurulmasını Yönetim Kuruluna teklif etmek.
- Başkanlıkça verilen hizmetler karşılığında alınacak ücretlere ilişkin fiyat tarifelerinin enstitü başkanlarının önerisi üzerine belirlenmesini; telif, işlenme ücreti ve benzeri ödemelerin tutar veya üst limitlerinin tespit edilmesini Yönetim Kuruluna teklif etmek.
- TÜSEB'in görev alanı ile ilgili uluslararası veya bölgesel kuruluşlara üye olmasına ve TÜSEB'in bu kuruluşlar nezdinde temsil edilmesine karar vermek.
- Bu Kanun ve diğer mevzuat hükümleriyle Başkana verilen diğer görevleri yürütmek”.

Başkan yardımcıları ise, Başkanlığa verilen görevlerin yerine getirilmesinde Başkana yardımcı olur ve Başkan tarafından verilen görevleri yaparlar. Başkan yardımcıları bu görevlerin yerine getirilmesinden Başkana karşı sorumludur.

Genel Sekreter ise Başkanın teklifi üzerine, Bakan tarafından atanır. Genel Sekreter, Başkanın görev süresi ile sınırlı olmak üzere görev yapar. Ancak, Genel Sekreterliğe yeni atama yapılmıncaya kadar mevcut Genel Sekreter görevine devam eder. Genel Sekreter, verilen görevlerin yerine getirilmesinden Başkana karşı sorumludur.

Kanun'un 8. Maddesi 2. Fıkrasının son cümlesinde “Başkan, başkan yardımcıları ve Genel Sekreter, gerektiğinde görev süresi dolmadan da görevden alınabilir” hükmü yer almaktadır. Ancak bu hüküm gereği zaten Başbakan ve Sağlık Bakanı tarafından atanan Başkan, başkan yardımcıları ve Genel Sekreter'in her an görevden alınabilme (usul ve esas belirsizliği) kaygısı da eklenince **özerklik sorunu** ortaya çıkmaktadır.

Kanun'un 10. Maddesi 1. Fıkrasında “Genel Sekreterlik; TÜSEB'in ve Başkanlığın idari, mali, bilgi sistemleri, hukuk ve diğer destek hizmetlerini yürütmek üzere

kurulacak birimlerden oluşur. Bu birimler Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine, Yönetim Kurulunun onayı ile Başkanlıkça çıkarılan yönetmelikle belirlenir” denmiştir. O halde Genel Sekreterliğin kuruluşun idari hizmetlerinin yürütülmesi amacıyla oluşturulduğu anlaşılmaktadır.

Başkanlığa bağlı olarak çalışacak enstitülere baktığımızda; TÜSEB bünyesinde Türkiye Kanser Enstitüsü, Türkiye Biyoteknoloji Enstitüsü, Türkiye Anne, Çocuk ve Ergen Sağlığı Enstitüsü, Türkiye Halk Sağlığı ve Kronik Hastalıklar Enstitüsü, Türkiye Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Enstitüsü, Türkiye Sağlık Hizmetleri Kalite ve Akreditasyon Enstitüsü olmak üzere toplamda altı enstitü kurulması planlanmaktadır. Belirtilen enstitüler dışında, Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararıyla, TÜSEB’in merkezi dışındaki illerde de yeni enstitüler kurulabilir.

Kanun’un gerekçesinde de belirtildiği üzere dünyada ve ülkemizde her geçen gün artan bulaşıcı olmayan kanser gibi hastalıklarla mücadele açısından enstitüler önem arz etmektedir. Ancak bu enstitüler içinde en tartışılacak olan ‘Türkiye Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Enstitüsü’dür. Kanun’un Gerekçesinde; *“Günümüz dünyasında geleneksel ve tamamlayıcı tıp uygulamaları gittikçe artmaktadır. Bu artışın gerekçelerinden biri olan doğal ürünlerin iyi ve güvenilir olduğu inancıdır. İnsanların önemli bir kesiminin hayatında önemli bir yer bulan bu tür tıbbi uygulamaların göz ardı edilmesinin toplum sağlığını korumaktan çok riske etmeye yol açacağı aşikârdır. Özellikle standardizasyondan yoksun, mevzuat altyapısı olmayan, denetimsiz ve istismara açık bir alanın göz ardı edilmesi daha çok başıboş kalması anlamına gelecektir. Hastanın tedavi başarısına veya yaşam kalitesine katkı sağlayacak güvenilir ve uygulanabilir, maliyet etkin geleneksel tedavi yöntemlerinin aranması ve denenmesinin faydası inkâr edilemez. Tüm bu çabalar bilimsel ve etik uygulamalar eşliğinde olmalıdır. Aksi takdirde bilimsel ve etik olmayan alternatif tıp uygulamaları hastalara zarar verirken aynı zamanda uygulayıcıların haksız kazancına ve ülkemizin ekonomik kaybına yol açacaktır.*

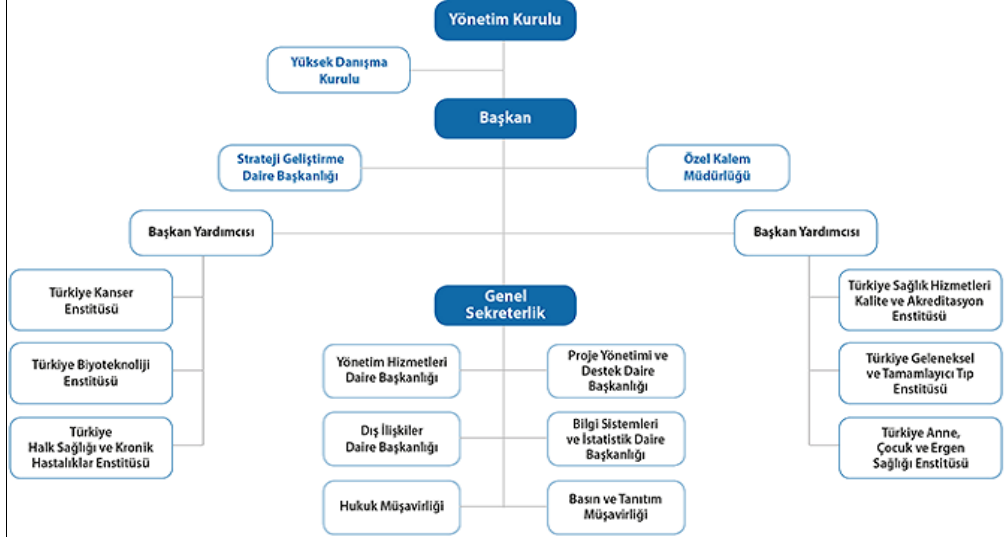
Ülkemizde yazılı ve görsel medyada sık sık yer alan tamamlayıcı ve geleneksel tıp uygulamalarının belirli bir bilimsel çatı içerisine yerleştirilmesi, denemelerinin yapılması, ülkemizde keşfedilmeyi bekleyen bitki ve benzeri ürünler için gereken çalışmaların yapılabilmesi, doğru bilinen yanlışların düzeltilmesi açısından yeni bir

*bilimsel yapılanmaya ihtiyaç duyulmuştur*²¹ denilerek bu enstitünün gerekliliği ve önemine vurgu yapılmıştır. Tartışmanın henüz yeni olması sebebiyle ileriye yönelik net projeksiyon yapılmasında güçlüklerde olabilmektedir.

Kanunda Geçici Madde 1'in 3. Fıkrasına göre, *“Bu Kanun ile kurulan enstitülerden Türkiye Kanser Enstitüsü ile Türkiye Sağlık Hizmetleri Kalite ve Akreditasyon Enstitüsü altı ay içinde, diğerleri üç yıl içinde faaliyete geçirilir. Sağlık Araştırmaları Genel Müdürlüğünün kaldırıldığı tarihte devam eden iş ve işlemleri ile yürüttüğü projeler Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından tamamlanır”* denmiştir. Kanunun gerekçesinde de belirtildiği üzere TÜSEB bilhassa Türkiye’de ve dünyada her geçen gün artan kanser ile ilgili araştırma yapmak üzere ve sağlık alanında araştırma yapmak üzere kurulmaktadır. Bu sebeple öncelikle Türkiye Kanser Enstitüsü ve Türkiye Sağlık Hizmetleri Kalite ve Akreditasyon Enstitüsü’nün kurulması Kanun’un gerekçesi ile de örtüşmektedir.

Enstitü başkanları ise, TÜSEB Başkanı’nın teklifi üzerine Sağlık Bakanı tarafından üç yıllığına atanır. Süresi biten enstitü başkanı iki dönem daha aynı usulle yeniden atanabilir. Ancak, Kanun hükmünde görev süresi dolmadan enstitü başkanlarının görevden alınabileceği düzenlenmemiştir. İşbu hususta, enstitü başkanları kanunilik ilkesi gereği süresi dolmadan görevden alınamaz yorumu yapılabileceği gibi İdare Hukuku ilkelerinden olan “yetkide paralellik ilkesi” gereği enstitü başkanlarının atanması için teklif veren TÜSEB başkanı her zaman görevden alınabiliyorsa enstitü başkanları da görevden alınabilmelidir yorumu yapılabilir.

²¹ <https://www2.tbmm.gov.tr/d24/1/1-0937.pdf>

Şekil 1. TUSEB Organizasyon Şeması

3. TÜSEB'DE ÇALIŞACAK PERSONELİN İSTİHDAMI VE ÖZELLİKLERİ

Personele ilişkin hükümler 12. Maddede düzenlenmiştir. Buna göre;

- *Başkanlık personeli, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu hükümlerine tabi olarak çalıştırılır.*
- *Başkanlık personelinin kadro unvan ve sayıları ekli (I) sayılı Cetvelde gösterilmiştir (Başkan (1), başkan yardımcısı (2), enstitü başkanları (6), genel sekreter (1), profesör ve doçent ünvanlı akademisyen (60), doktora derecesine sahip araştırmacı (90), yüksek lisans derecesine sahip uzman (120), idari, teknik ve sağlık personeli (120) olmak üzere toplamda 400 personel istihdam edilebilecek).*
- *Bunların birimlere dağılımını yapmaya Başkan yetkilidir.*
- *Personelin kadro unvan ve sayılarında mevcut sayılarının bir katını aşmamak kaydıyla değişiklik yapmaya, Yönetim Kurulunun kararı üzerine Bakan yetkilidir.*
- *Başkan, başkan yardımcıları, Genel Sekreter ve enstitü başkanlarının, en az doçentlik derecesi sahibi olması, İngilizce, Almanca ya da Fransızca*

²² <http://tuseb.gov.tr/belge/1-44307/teskilat-semasi.html>

dillerinden en az birini iyi derecede bilmesi ve en az on yıl kamu ve/veya özel sektörde çalışmış olması şarttır. Bu kişilerde aranacak diğer nitelikler Yönetim Kurulu tarafından belirlenir.

- Başkanlıkta çalıştırılacak personelde, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (1), (4), (5), (6) ve (7) numaralı alt bentlerindeki şartlar aranır. Ancak, Başkanlıkta çalıştırılacak yabancı uzmanlar için Türk vatandaşlığı şartı aranmaz.
- Enstitülerde Ar-Ge projelerinin gerektirdiği niteliklere sahip olanlar, proje süresi ile sınırlı olmak üzere, belirli süreli iş sözleşmesiyle istihdam edilebilir.
- Kamu kurum ve kuruluşlarınca sağlanan burslardan doğan mecburi hizmet yükümlülükleri, yükümlünün istemi, Başkanlığın talebi ve yükümlüye burs veren kamu kurum ve kuruluşunun onayı ile TÜSEB'e devredilebilir.
- Yabancı uyruklu uzmanlar, 27/2/2003 tarihli ve 4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun hükümlerine tabi olmaksızın ve haklarında 4857 sayılı Kanun hükümleri uygulanmak suretiyle bir yıla kadar çalıştırılabilir.
- Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan Devlet memurları ile öğretim elemanlarından gerekli nitelikleri taşıyanlar, kendilerinin isteği ve kurumlarının muvafakatiyle Başkanlık kadrolarında istihdam edilebilir. Bunların kurumlarıyla olan ilişkileri, iş sözleşmesinin yapılmasıyla son bulur. Başkanlıkta bu fıkra uyarınca istihdam edilmeye başlananlardan önceki kurumlarıyla ilişkilerinin kesilmesinden dolayı emekli ikramiyesinin hesabına esas toplam hizmet süresi on beş yıldan az olanlara, emekli ikramiyesi ödenmez ve ödenmeyen emekli ikramiyesinin hesabına esas hizmet süreleri Başkanlıkta geçecek hizmet süreleriyle birleştirilmek suretiyle kıdem tazminatının hesabına esas hizmet sürelerine dâhil edilir. Ayrıca, bu şekilde kıdem tazminatının hesabına esas hizmet süresine dâhil edilecek süreler ile emekli ikramiyesinin hesabı açısından on beş yıldan fazla hizmeti olanların bu hizmet süreleri kıdem süresine bağlı diğer hakların tespitinde de dikkate alınır. Bu şekilde istihdam edilenlerden, sosyal güvenlik kuruluşlarından

aylık bağlanması veya iş sözleşmesinin işveren tarafından haklı nedenle derhâl feshi kapsamında iş sözleşmesi sona erenler hariç olmak üzere, Başkanlıktaki görevleri sona erenlerden, önceki kurumlarındaki ilgili kadrolara atanma şartlarını kaybetmemiş olanlar; öğrenim durumları, hizmet yılı ve kazanılmış hak aylık dereceleri dikkate alınarak önceki kurumlarında öğrenim durumları, hizmet yılı ve kazanılmış hak aylık derecelerine uygun boş bir kadroya en geç bir ay içinde atanırlar ve herhangi bir işleme gerek kalmaksızın en geç bir ay içinde göreve başlatılırlar. Bu fıkra uyarınca önceki kurumlarına dönen kişilerin Başkanlıkta geçen hizmetleri kazanılmış hak aylık derece ve kademeleri ile kıdeme bağlı haklarında değerlendirilir. Önceki kurumlarına tekrar atanana iş sözleşmesinin sona ermiş olmasından dolayı Başkanlıkça kıdem tazminatı veya başkaca bir tazminat ödenmez ve bu süreler sonraki hizmetlerine göre hak kazanacakları emekli ikramiyesi hesabında dikkate alınır.

- Bu madde ve 13 üncü madde kapsamında çalıştırılacakların nitelikleri, işe alınmaları ve görevlendirilmeleri, performans değerlendirmeleri ve disiplin işlemleri ile kadrolarda bulunanlarla aylıksız izinli olarak görev yapanların aylık ücret ve diğer mali ve sosyal hakları, Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınarak Yönetim Kurulunun onayı ile Başkanlıkça çıkarılan yönetmelikle belirlenir.
- TÜSEB personeline ilişkin tüm ihtilaflar **iş mahkemelerinde** görülür.
- Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan personele, kurumlarının izni ile akreditasyon faaliyetlerine yönelik görev verilebilir. Bunlara görevleri karşılığı ödenecek ücret, (3.000) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarı geçmemek üzere Yönetim Kurulu kararı ile belirlenir” denmiştir.

Hüküm gereği, Başkan, başkan yardımcıları, Genel Sekreter ve enstitü başkanlarından belirli nitelikte olmaları aranmaktadır. Ayrıca çalışacak personelin çoğunluğunun eğitim olarak belirli nitelikte olması gerekmektedir. TÜSEB’de çalışacak olan personel İş Kanunu’na tabii olarak çalışacak ve uyuşmazlık halinde İş Mahkemeleri görevli kılınmıştır. Yine, TÜSEB bünyesinde çalışacak yabancı uyruklu kişiler de İş Kanunu hükümlerine göre

bir yıla kadar çalıştırılabileceklerdir. Yani belirli süreli çalıştırılacaklar. Ancak bir yıldan sonra tekrar sözleşme yapılırsa sözleşme belirli süreli mi olur yoksa belirsiz süreli mi? İş Kanunu Md. 11’de belirli ve belirsiz süreli iş sözleşmesi tarif edilmiştir. Şöyle ki,

“İş ilişkisinin bir süreye bağlı olarak yapılmadığı halde sözleşme belirsiz süreli sayılır. Belirli süreli işlerde veya belli bir işin tamamlanması veya belirli bir olgunun ortaya çıkması gibi objektif koşullara bağlı olarak işveren ile işçi arasında yazılı şekilde yapılan iş sözleşmesi belirli süreli iş sözleşmesidir.

Belirli süreli iş sözleşmesi, esaslı bir neden olmadıkça, birden fazla üst üste (zincirleme) yapılamaz. Aksi halde iş sözleşmesi başlangıçtan itibaren belirsiz süreli kabul edilir.

Esaslı nedene dayalı zincirleme iş sözleşmeleri, belirli süreli olma özelliğini korurlar.”

Bu hususta, yabancı uyruklular ile yapılan sözleşme uzatılırsa esaslı nedene dayalı ise belirli süreli sözleşme olur aksi halde belirsiz süreli sözleşmeye dönüşür. Araştırmacı olarak görevlendirilenler proje bazlı belirli süreli iş sözleşmesine tabii olarak çalışabilecekler. Süreleri bittiğinde sözleşmeleri feshedilebilecektir. Burs karşılığında zorunlu hizmet yükümlüsünün talebi, başkanlığın talebi ve burs veren kurum/kuruluşun onayı ile yükümlü mecburi hizmetini TÜSEB’te yapabilecektir.

Tüm bunların yanı sıra TÜSEB kurumlar arası görevlendirme ile personel alabilecek. İlgili Kanununun 13. Maddesinde kurumlar arası görevlendirme düzenlenmiştir. Buna göre;

- *“Kamu kurum ve kuruluşlarında, ilgili personel kanunlarına göre kadrolu olarak çalışanlar, ilgili kamu kurum veya kuruluşlarının muvafakati ve ilgilinin kabul etmesi şartı ile Başkan tarafından, yapılacak çalışmanın kapsamı ve süresi de dikkate alınarak en çok üç yıl süreyle TÜSEB’de*

görevlendirilebilirler. Süresi sona erenler, aynı usule göre yeniden görevlendirilebilirler. Bu şekilde görevlendirilenler, kurumlarınca görev süresince aylıklı izinli sayılırlar. Bunların aylık, ek gösterge, tazminat, ek ödeme ve diğer mali ve sosyal hak ve yardımları kendi kurumlarınca ödenir, her türlü özlük hakları devam eder ve bunlara ayrıca herhangi bir ödeme yapılmaz.

- *Birinci fıkra kapsamında yer alan personel, aylıksız izinli olarak da birinci fıkra hükümleri uyarınca TÜSEB’de görevlendirilebilir ve bunların sosyal güvenlik ile ilişkileri kendi kurumlarındaki statüleri dikkate alınarak devam ettirilir.*
- *Bu madde kapsamında görevlendirileceklerin sayısı toplam kadro sayısının yarısını geçemez ve bunların Başkanlıkta çalıştıkları süreler terfi ve emekliliklerinde hesaba katılır, terfileri başkaca bir işleme gerek duyulmadan süresinde yapılır. Bunlardan aylıksız izinli olarak çalıştırılanların Başkanlıkta geçen süreleri kazanılmış hak aylık derece ve kademelerinde de değerlendirilir.”*

Ayrıca, Kanununun 18. Maddesi 3. Fıkrasında, “Yükseköğretim kurumlarıyla yapılacak protokoller çerçevesinde; yüksek lisans, doktora, tıpta, eczacılıkta, diş hekimliğinde ve veteriner hekimliğinde uzmanlık eğitimi ile doktora sonrası bilimsel çalışma yapanlar, bu eğitim ve çalışmalarını enstitülerde yapabilirler. Bunların enstitülerde geçen süreleri eğitim süresine ve/veya kredisine dâhil edilir” denmiştir. Yani, TÜSEB çalışmaları adeta bir eğitim süreci gibi düşünülerek kişilerin uzmanlaşacağı alan olarak tasavvur edilmektedir.

4. PERSONELİN ÜCRET İLE DİĞER MALİ VE SOSYAL HAKLARI

Başkan dahi tüm personelin ücreti ve diğer mali hakları Sağlık Bakanının önerisi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından belirlenir. Ayrıca sözleşmeli çalışanlar performans değerlendirilmesine tabii tutulurlar ve buna göre sözleşmelerinin devam edip etmeyeceğine karar verilir.

TÜSEB Kanunu md.14/3-4-5 Fıkraları gereği;

“TÜSEB’e ait fikrî hakların ekonomik olarak değerlendirilmesi sonucu elde edilecek net gelirin yüzde ellisini geçmemek üzere Yönetim Kurulu tarafından belirlenecek oranda fikrî ürün sahiplerine pay verilir. Bu pay, ortaklık sözleşmesi kapsamında şirket hissesi, kâr payı ya da ciro paylaşımı şeklinde de verilebilir.

TÜSEB tarafından desteklenen projelerde, proje süresiyle sınırlı olmak kaydıyla proje kapsamında ve projeye ilişkin hizmetlerde görev alan kamu kurum veya kuruluşlarının kadro veya pozisyonlarında bulunanlara, kadro veya pozisyonlarına bağlı olarak bir ayda ödenmekte olan tutarın yüzde yetmiş beşini geçmemek kaydıyla, proje sözleşmesinde belirlenen oranda proje teşvik ikramiyesi ödenebilir. Bu ödeme, bir kişinin aynı anda birden fazla projede yürütücü olarak görevli olması durumunda en fazla iki, araştırmacı ve diğer personel olması durumunda ise en fazla dört proje için yapılır ve buna ilişkin esas ve usuller Yönetim Kurulu tarafından belirlenir. Bu projelerde görev alan diğer proje personeline ve hizmetinden yararlanılacak diğer kişilere proje sözleşmesinde belirlenen tutarlar üzerinden ücret ödenir.

Başkanlıkça görevlendirilecek hakem, panelist ve benzeri kişilere ayda altı güne kadar, her gün için (10.000) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu elde edilecek tutarı geçmemek üzere, Başkan tarafından belirlenecek tutarda huzur hakkı ödenir”.

5. TÜSEB’İN GELİRLERİ VE MALİ HAKLARI

TÜSEB’in genel bütçeden elde ettiği gelirlerin en fazla yüzde yirmi beşi personel harcamalarına ayrılır. TÜSEB’in gelirlerine baktığımızda; Genel bütçeden yapılacak yardımlar, faaliyet gelirleri, taşınır ve taşınmazlardan elde edilecek gelirler, şirketlerin ve teknoparkların kârlarından elde edilen gelirler, ulusal ve uluslararası Ar-Ge fonları ve iş birliklerinden elde edilen gelirler, fikri haklardan elde edilen gelirler, bağış ve vasiyetler, müşavirlik hizmetlerinden elde edilecek gelirlerdir.

Ayrıca, TÜSEB’e makbuz karşılığında yapılan nakdî bağış ve yardımlar, gelir veya kurumlar vergisi beyannamesi üzerinde ayrıca gösterilmek şartıyla beyan edilen gelirden veya kurum kazancından indirilebilir.

TÜSEB, Harçlar Kanunu ile Belediye Gelirleri Kanunu gereğince alınan vergi, harç ve katılma payından, damga vergisinden, kendisine yapılan bağış ve yardımlar nedeniyle veraset ve intikal vergisinden, sahip olduğu taşınmazları dolayısıyla emlak vergisinden muaftır.

TÜSEB'e binek araçları hariç ithal edilen her türlü araç-gereç, ilaç, makine, tıbbi cihaz, ürün ve bunların yedek parçaları ile yayının yurda girişi ve her türlü geçici depolama, antrepo ve ardiye ücretleri katma değer vergisi ve özel tüketim vergisi hariç, gümrük vergisinden, düzenlenen kâğıtlar damga vergisinden ve ücretten istisna olup bunlar için ithalat sınırlaması uygulanmaz.

TÜSEB, ihtiyaç duyduğu hizmetleri hizmet satın alma sözleşmeleri ile yaptırabilir.

TÜSEB, yapacağı araştırma ve incelemeler için hiçbir ilmühaber, ruhsatname veya imtiyaz almak zorunda değildir.

TÜSEB'in malları Devlet malı hükmündedir. İşbu sebeple TÜSEB'in malları haczedilemez. Ancak, Kanun gereği şirket kurma, şirketlere ortak olma yetkileri olan TÜSEB'in bu sebeple kuracağı ilişkiler nedeniyle haczedilememesi ticari ilişki içinde olduğu kişi veya şirket açısından güven sorunu yaratacağı ve ticari ilişkide eşitliğe aykırı olabileceği hususunu tartışmaya açacaktır.

6. SONUÇ

Sağlık alanına çok boyutlu bakarak Sağlık Bilimi ve Teknolojisi alanında bilgi üretmek amacıyla kurulan TÜSEB ülkemizde ilk olmakla beraber çok geniş bir perspektifle ülkemize hizmet vermeyi amaçlamaktadır. Bilimsel çalışmalarını kendisi yapabileceği gibi kamu, özel kurumlarla işbirliği yaparak dünyada yeni buluşlara imza atmayı hedefleyen TÜSEB bu çalışmalarını araştırmacılara uygun bilimsel ortamı ve olanakları sağlayarak yapmayı planlamaktadır. Özellikle ülkemizde beyin göçünün gün be gün arttığı bu dönemde TÜSEB'in kurulması ülkemizden beyin göçünü engelleyeceği gibi başka ülkelerde bilimsel çalışma yapan kişilerle ortaklaşa çalışmayı ve bilgi üretmeyi de hedeflediği görülmektedir.

Günümüzde gittikçe artan kanser gibi hastalıkların TÜSEB ile beraber özellikli bir alan olarak görülerek hastalık ile ilgili bilimsel araştırmanın yapılması tüm dünya açısından önemli bir gelişmedir.

Ayrıca, özellikle beslenme alışkanlıkları ve kentleşmeyle beraber artan diyabet, kalp hastalıkları gibi kronik hastalıklar için TÜSEB bünyesinde ayrıca bir enstitünün olması da ülkemizin bu hastalıklarla mücadelesi anlamında oldukça önem arz etmektedir.

Bir taraftan koruyucu sağlık hizmetleri diğer taraftan kronik hastalıklar ve günümüz hastalıklarını araştırmak ve bu alanlarda yeni tedavi yöntemleri geliştirmek veya hastalıkların önlenmesi amacıyla her bir alanın özellikli kabul edilerek her türlü araştırmanın ve maddi imkânlarının sağlandığı enstitülerin olması ülkemiz açısından ve dünya sağlığının korunması ve geliştirilmesi açısından da değerlidir.

Sağlık hizmetlerinin kabul edilebilir bir kalite, miktar, etkililik, güvenilirlik, verimlilik ve maliyetle verilebilmesi amacına ulaşabilmek için, sağlık teknik ve teknolojilerinin olumlu katkısı da bu suretle daha kolay sağlanabilecektir.²³

Mevcut durum tümüyle değerlendirildiğinde ülke insanımız ve geleceğimizin sağlam temellerde devamı açısından bu çalışmanın fayda sağlayacağı düşünülmekle birlikte; tartışmaların uluslararası enstitülerinde içine alındığı şekilde devamının sağlanması ve kendini geliştirerek ilerlemesinin daha fazla fayda sağlayacağı kanaati ağır basmaktadır.

²³ A. Erdal SARGUTAN Sağlık Teknolojisi Yönetimi, *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, Cilt:8, Sayı:1 (2005)

KAYNAKÇA

1. YILDIRIM T, Yasin M ve Kaman N. İdare Hukuku. 6. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2015.
2. SARGUTAN, EA. *Sağlık Teknolojisi Yönetimi*, Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi, 2005; 8 (1).
3. TEMİZ Ö. *Türk Hukukunda Bir Temel Hak Olarak Sağlık Hakkı*. Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 2014; 69 (1): s. 172.
4. 10.11.2011 tarihli ve 28103 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan 663 Sayılı KHK.
5. <https://www2.tbmm.gov.tr/d24/1/1-0937.pdf>. Erişim Tarihi: 17.12.2015
6. <http://ahsl.gov.tr/index.php/hakkimizda.html>. Erişim Tarihi: 11.12.2015
7. <http://rgp.sabanciuniv.edu/tr/ulusal-saglik-enstitusu-nih>. Erişim Tarihi: 11.12.2015
8. http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=TDK.GTS.5620e160b0eb15.47841673. Erişim Tarihi: 10.12.2015
9. <http://tuseb.gov.tr/belge/1-44307/teskilat-semasi.html>. Erişim Tarihi: 28.12.2015
10. <http://www.saglikaktuel.com/haber/bu-merkez-turkiyenin-nihi-olacak-44784.htm>. Erişim tarihi: 21.12.2015
11. http://www.ttb.org.tr/kutuphane/tuseb_rpr.pdf. Erişim Tarihi: 12.12.2015
12. www.tuba.gov.tr. Erişim Tarihi: 28.12.2015
13. <http://www.yok.gov.tr/web/denklikbirimi/2547-sayili-kanun>. Erişim Tarihi: 21.12.2015
14. <https://history.nih.gov/exhibits/history/index.html>. Erişim Tarihi: 22.12.2015
15. <https://tr.wikipedia.org/wiki/Enstit%C3%BC>. Erişim Tarihi: 23.12.2015